

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

Verneplan for rik løvskog i Finnmark

1 VERNEFORSLAGET

Miljøverndepartementet (MD) legger med dette fram forslag om verneplan for rik løvskog i Finnmark.

Verneforslaget omfatter:

1. Korsfjorden naturreservat, 0,527 km² i Alta kommune
2. Leirbotndalen naturreservat, 1,15 km² i Alta kommune
3. Trollfjorden/Gulgo naturreservat, 11,25 km² i Berlevåg kommune
4. Goššjohka naturreservat, 1,28 km² i Karasjok kommune
5. Oahcesaisuolu naturreservat, 0,3 km² i Karasjok kommune
6. Máze naturreservat, 0,23 km² i Kautokeino kommune
7. Oksevågdalen naturreservat, 1,61 km² i Lebesby kommune
8. Torskefjorddalen naturreservat, 5,69 km² i Lebesby kommune
9. Langfjorddalen/Laggu naturreservat, 27,9 km² i Lebesby og Gamvik kommuner
10. Børselvdalen naturreservat, 7,93 km² i Porsanger kommune
11. Bihkkačohkka naturreservat, 0,98 km² i Porsanger kommune
12. Hanadalen naturreservat, 2,76 km² i Tana kommune
13. Harrelv naturreservat, 0,68 km² i Tana kommune
14. Julelvdalen naturreservat, 0,29 km² i Tana kommune

Alle områdene foreslås vernet som naturreservater i medhold av naturvernloven. Områdene utgjør et totalareal på ca. 62,5 km². Av dette er ca. 61 km² grunn underlagt Finnmarkseiendommen og ca. 1,5 km² privat grunn.

2 HJEMMELSGRUNNLAG

Verneplanen omfatter områder med tilnærmet urørt natur, der verneformålet er spesielle naturtyper og/eller egenart. Noen av områdene har i tillegg pedagogisk og/eller vitenskapelig betydning. Områdene foreslås vernet som naturreservater etter naturvernlovens § 8.

3 VERNEVERDIER

Verneplanen omfatter 14 lokaliteter med rik løvskog; ulike utforminger av frodige og artsrike bjørkeskoger og av flommarksskoger med gråor eller vier. Planen inneholder spesielle nordlige og østlige utforminger av løvskog; vegetasjonstyper som i Norge ikke finnes andre steder i Finnmark.

Noen av lokalitetene er møtesteder mellom sørlige og østlige eller kontinentale arter, og de utgjør dermed helt særegne vegetasjonssamfunn. Planen omfatter de nordligste norske og europeiske voksestedene for en rekke varmekrevende arter både av karplanter, bregner og trær. I tillegg til løvskogen fanger verneplanen også opp små, men verdifulle områder med annen vegetasjon (myr, slåttemark, furuskog) og dessuten et større elvegjel.

Den rike løvskogen i Finnmark er også viktig for ivaretagelse av annet biologisk mangfold. Det er naturtypene med hele det biologiske mangfoldet som nå foreslås vernet.

4 ANDRE INTERESSER

Alle de aktuelle verneområdene brukes av lokalbefolkningen i forbindelse med rekreasjon, friluftsliv og/eller utmarksnæring. I lokalitetene forekommer kraftlinjer, veier, hytter, bruer, klopper og mindre skogplantefelt. Det går godkjent skuterløype gjennom flere av områdene, og barmarksløype gjennom enkelte områder. Motorferdsel utenom veier og godkjente løyper forekommer også, da i forbindelse med hogst, reindrift, husdyrbeite, elgjakt, transport til hytter, og vedlikehold av kraftlinjer/kraftgater.

4.1 Samisk bruk

Områdene har betydning for samisk kultur og tradisjon knyttet til bruk av utmarka. Mange av verneområdene er beiteområder for rein. Utnyttelsen av utmarka har vært en viktig del av samisk kultur i generasjoner, og områdene er fortsatt av stor betydning for samisk kultur og tradisjon. Et vern etter naturvernloven vil bidra til å sikre området mot inngrep som kan skade eller ødelegge viktige naturverdier. Vernet vil derfor være et bidrag til å sikre naturgrunlaget slik at samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse kan opprettholdes. Vernet vil derfor ikke være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området.

4.2 Jakt og beite

Flere av områdene inngår i større jaktområder for elg. Forholdet til jaktinteressene har imidlertid ikke vært noe stort tema i forbindelse med arbeidet med planen. Flere av områdene brukes også til beite, både til reinbeite og annen husdyrbeite (sau).

4.3 Kraftlinjer

Gjennom flere av områdene går det kraftlinjer.

4.4 Hogst

Selv om områdene har tilnærmet urørt natur og tilfredsstillende kriteriene for naturreservat, er det likevel slik at de har mer eller mindre tydelige spor etter menneskelig bruk og inngrep, blant annet hogst.

4.5 Planstatus

Alt areal i verneplanen er landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-områder) i kommunenes arealplaner. Det er ikke kjent at verneplanen er i konflikt med offentlige planer om regulering eller utbygging.

5 TRUSLER MOT VERNEVERDIENE

Vegetasjonen i de rike løvskogområdene i Finnmark i dag er i første rekke truet av flere mindre inngrep og påvirkninger. Det kan være kraftig beite, omfattende hogst, tilplanting med andre treslag, slitasje i forbindelse med barmarkskjøring, eller fjerning av vegetasjonen til andre formål. Til sammen utgjør slik påvirkning en trussel mot framtidig bevaring av rik løvskog i

Finnmark. Flere av skogtypene som omfattes av verneplanen, har over tid vært utsatt for påvirkning. Større tiltak som oppdyrking, elveforbygning og nedbygging har også medført reduksjon av disse skogtypene.

6 GENERELT OM SAKSBEHANDLINGEN

6.1 Bakgrunn

Tematisk verneplan for rik løvskog i Finnmark er en oppfølging av St. meld. nr. 68 (1980-81) *Vern av norsk natur*. Målet om å verne et representativt utvalg av norsk natur har seinere vært framhevet gjennom flere stortingsmeldinger og behandlinger i Stortinget, seinest i St. meld. nr. 21 (2004-2005) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*.

6.2 Saksgang

Fylkesmannen fikk i oppdrag å utarbeide forslag til verneplan for rik løvskog i Finnmark. Det ble sendt formell melding om oppstart av verneplanarbeidet i januar 2005 ved brev til berørte kommuner og andre offentlige institusjoner, lag og foreninger og grunneiere. Fylkesmannen gjennomførte lokale informasjonsmøter i februar-april 2005. Et forslag til vern av 22 lokaliteter ble sendt på felles lokal og sentral høring i juni 2005 med høringsfrist 2. september s.å.

I løpet av sommeren 2005 befarte fylkesmannens miljøvernnavdeling alle de 22 lokalitetene og enkelte alternative vernelokaliteter. I november 2005 ble det gjennomført konsultasjon mellom fylkesmannen og Sametinget. Fylkesmannens oversendte sin tilrådning, som omfattet opprettelse av 15 verneområder, til Direktoratet for naturforvaltning (DN) i desember 2005. DN oversendte sin tilrådning til Miljøverndepartementet i slutten av mars 2006. Saken ble sendt på foreleggelse til departementene og samtidig sendt til Sametinget.

DN kan ikke se at denne verneplanen har vesentlige konsekvenser for næringsvirksomhet som krever ytterligere utredning i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at verneplanen er utredet i henhold til forvaltningslovens, naturvernlovens og plan- og bygningslovens bestemmelser. Gjennom høringen er ulike interesser bredt belyst og vurdert. Det er ikke avdekket konsekvenser som krever ytterligere utredninger av samfunnsinteresser så som næringsvirksomhet, i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2. Avveiningen mellom bruk og vern har ført til endringer i vernebestemmelser og i avgrensning av de foreslåtte verneområdene. Således er verneforslaget tilpasset bl.a. næringsinteresser og samiske interesser.

6.3 Konsultasjoner med Sametinget

Konsultasjonen mellom fylkesmannen og Sametinget konkluderte med at formålsbestemmelsen bør ha følgende ordlyd;

§ 2 Formål

”Formålet med fredningen er å bevare et område med rik lauvskog med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Fredningen skal sikre tradisjonell, naturvennlig, samisk bruk som bevarer det biologiske mangfoldet.”

Sametinget ønsker at motorferdsel i størst mulig grad styres av kommunene. Videre gikk Sametinget inn for at verneområdene så langt som mulig bør åpne for tradisjonell bruk og at områdene ikke bør være større enn nødvendig.

Fylkesmannen var enig i at dette i enkelte områder kunne være en hensiktsmessig måte å styre motorferdselen på, spesielt motorferdsel på vinterføre. Fylkesmannen antydte at 5-7 av de foreslåtte områdene kunne bli tatt ut og at flere områder ville bli redusert i geografisk omfang.

Fylkesmannen har også hatt møte om planen med Rohči grunneierlag i tillegg til andre interessegrupper i Ročhi. Sametinget fikk tilrådingen til gjennomsyn før den ble oversendt DN, og hadde ingen nye merknader til tilrådingen. I fylkesmannens tilråding var antallet foreslåtte lokaliteter redusert fra 22 til 15. Ett av de 15 områdene, Rohččivuopmi i Porsanger, var foreslått vernet som landskapsvernområde, mens de øvrige 14 ble foreslått opprettet som naturreservater.

Det ble ikke avholdt nye konsultasjoner mellom DN og Sametinget, men Miljøverndepartementet har forelagt saken for Sametinget på vanlig måte. Departementet har hatt konsultasjoner med henholdsvis Rohči grunneierlag 15. februar 2007 og med Sametinget 26. august 2006 og 11. mai 2007. Bl.a. som følge av disse forhandlingene har departementet trukket verneforslaget for Rohččivuopmi i Porsanger kommune og lagt inn i forskriftene til de andre verneområdene at uttak av materialer til duodji (samisk husflid) skal være generelt unntatt forbudet i forskriften. Sametinget har fått anledning til å se det endelige forslaget til verneplan.

7 VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLING AV VERNEPLANEN

7.1 Områder foreslått tatt ut av verneplanen

Fylkesmannen foreslår å ta ut følgende 7 områder av verneplanen:

- Petäjäsaari-Eibymunningen i Alta kommune
- Badjevuohppenjårga – Jeambealesnjårga i Karasjok kommune
- Báišjohka i Karasjok kommune
- Adamsfjorddalen i Lebesby kommune
- Stangnes i Porsanger kommune
- Vuolájohka i Porsanger kommune
- Grense Jakobselv i Sør-Varanger kommune

Dette begrunnes i at områdene bl.a. er påvirket av inngrep som beite, vedhogst, kjørespor og fordi det også finnes andre alternative lokaliteter både i denne verneplanen og områder som tidligere er vernet..

DN støtter fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og anbefaler at disse områdene tas ut av verneplanen. Videre har departementet i slutfasen trukket forslaget om naturreservat for Rohččivuopmi i Lakselv kommune Det vises her til nærmere omtale under kap 10.15.

7.2 Avgrensning

Fylkesmannen foretok en mer nøyaktig avgrensning av verneområdene etter at verneforslaget var sendt på høring på grunnlag av befaringer sommeren 2005. Størrelsen på de aller fleste lokalitetene er derfor noe redusert i forhold til høringsrunden. For områdene Langfjorddalen/Laggu og Hanadalen er arealet som foreslås vernet, kraftig redusert etter høringsrunden.

Vesentlige grenseendringer i forhold til høringsforslaget er kommentert under merknader til enkeltområdene, kapittel 10. I noen få tilfeller er grensa trukket utenfor grensa som var satt i høringsforslaget. Dette gjelder bare for mindre deler av enkelte lokaliteter, og berører kun Finnmarkseiendommens grunn. Etter at 8 områder er tatt ut av verneplanen og arealet redusert for de fleste av de øvrige områdene, er det totale arealet av verneplanen redusert fra ca. 111,7 km² i det opprinnelige høringsutkastet til ca. 62,5 km² i det endelige forslaget.

7.3 Verneforskrifter

Fylkesmannens har etter forslag fra Sametinget tatt inn et tillegg i formålsbestemmelsen i § 2 i forskriftene: ”Fredningen skal sikre tradisjonell, naturvennlig samisk bruk som bevarer det biologiske mangfoldet”.

DNs tilrår følgende endringer:

- Formålsparagrafen og forholdet til samisk bruk foreslås endret og deler av ordlyden flyttes til § 3 vernebestemmelser hvor det presiseres at fredningen ikke skal være til hinder for tradisjonell, naturvennlig, samisk bruk som bevarer det biologiske mangfoldet.
- I noen områder foreslås det bestemmelser for motorferdsel som er litt mer liberale enn høringsforslaget. Synspunkter fra høringen er imidlertid en viktig grunn til at flere lokaliteter er tatt ut av verneplanen og at arealet er betydelig redusert for flere av områdene som foreslås vernet.
- Enkelte formelle eller språklige presiseringer og endringer for å tilpasse til forskriftsmal for naturreservater. Innebærer ingen innholdsmessige endringer i forhold til forslaget som var på høring.
- I § 3 om vernebestemmelser vedrørende forbudet mot motorisert ferdsel, er det presisert at forbudet gjelder både til lands og til vanns (når det er aktuelt) og at det inkluderer start og landing med luftfartøy.

Miljøverndepartementet anbefaler følgende justeringer i verneforskriftene i forhold til DNs forslag:

- Følgende tilføyes under formålsparagrafen: ”Ivaretagelse av naturgrunnet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.”
- Uttak av materialer til duodji (samisk husflid) vil ikke bli regulert særskilt, jf kap 9.2.2
- Uttransport av skadde og syke bufe vil ikke bli regulert særskilt, jf kap 9.2.4
- Det innføres en dispensasjonsadgang for nødvendig motorisert ferdsel på barmark for reindriften, jf kap 9.2.4
- Fiske er tillatt etter lakse- og innlandsfiskeoven der dette er relevant
- Departementet forslår følgende tillegg i paragrafen om forvaltningsmyndighet: ”Direktoratet for (...) for naturreservatet. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres”, jf kap 8.
- I et fåtall av forskriftene som har vært på høring var begrepet ”landbruksvirksomhet” benyttet i forbindelse med søknad om barmarkskjøring. Her har departementet endret

begrepet til jordbruksvirksomhet. Dette gjelder også i de forskriftene hvor et slikt unntak ble lagt inn etter høringen, og hvor det fremdeles er relevant, jf kap 9.2

Departementet har i tillegg foretatt enkelte mindre tekniske justeringer av verneforskriftene.

8 FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Fylkesmannen viser til at for enkelte av områdene der det er betydelige brukerinteresser, vil det bli utarbeidet forvaltningsplaner. Erfaringsvis er imidlertid brukerinteressene så beskjedne og oversiktlige i de fleste verneområder at man kan få til en tilfredsstillende forvaltning kun gjennom en dialog med aktuelle bruker interesser. Av tidsmessige årsaker er det ikke mulig å ha forvaltningsplaner klare samtidig med vernevedtak, men gjennom verneplanprosessen er det framkommet mye kunnskap om områdene som forvaltningsmyndigheten vil ta med seg videre. I bestemmelsene for de enkelte områder heter det at DN fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet. Kommunene har tidligere vært tilbudt forvaltningsmyndighet for verneområder, og det er ikke usannsynlig at kommunene vil få tilbud om å forvalte de nye verneområdene. Hittil har imidlertid interessen fra kommunene i Finnmark vært liten.

Det er aktuelt å nedsette lokale, rådgivende utvalg for enkelte verneområder.

DN ser nytten av å få utarbeidet forvaltningsplaner for en del av områdene, blant annet for å få kanalisert ressursuttak og aktiviteter til de delene av reservatet der dette kan foregå uten at verneverdiene skades eller forringes. Dette er spørsmål som må løses i etterkant av at verneplanen er vedtatt.

Miljøverndepartementet viser til at det er DN som har myndighet til å fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet for verneområdene. DN skal påse at samiske interesser blir ivare tatt på en god måte, og at utformingen av forvaltningsregimet skal skje i samsvar med konsultasjonsavtalen mellom staten og Sametinget. For å understreke målsettingen om å sikre samiske interesser i forvaltningen, foreslår departementet at dette synliggjøres i verneforskriftenes § 8 om forvaltningsmyndighet. Departementet foreslår følgende tillegg: *”Direktoratet for (...) for naturreservatet. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres”*

Når det gjelder spørsmålet om forvaltningsmyndighet, har DN tilbudt kommuner overtakelse av forvaltningsmyndighet for naturreservater og mindre landskapsvernområder basert på avtale og delegert dette til kommuner som har svart ja. Også for områdene foreslått i denne verneplanen kan kommunene få tilbud om delegering av forvaltningsansvar i henhold til de kriterier som gjelder (jf brev fra Miljøverndepartementet datert 25.6.1998). Departementet viser for øvrig til fylkesmannens vurdering.

Utgifter til vern og forvaltning av verneområdene, herunder oppsyn og kostnader ved eventuelle nye erstatningsregler, vil skje innenfor MDs til enhver tid eksisterende budsjetttrammer.

8.1 Forholdet til Finnmarksloven, eiendoms- og bruksrettigheter, erstatning og forvaltning

Sametinget og Miljøverndepartementet har tidligere drøftet spørsmålet knyttet til finnmarksloven, Finnmarkseiendommens grunn og forholdet til erstatning.

Sametinget fremholder at erstatningsspørsmål ved opprettelse av naturreservat må ses i lys av finnmarksloven kapittel 5 Kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter, jf finnmarksloven § 5 Forhold til bestående rettigheter. Når eiendoms- og bruksrettigheten er avklart bør derfor erstatning for opprettelse av naturreservat og landskapsvernområder videreføres til de identifiserte rettighetshaverne. For opprettelse av naturreservat og landskapsvernområde har identifiseringen av de rettmessige eiere og bruksrettshavere ikke konsekvenser for om vernet kan opprettholdes siden slikt vern ikke begrenses til å gjelde statens grunn.

Miljøverndepartementets vil anføre at naturvernlovens geografiske virkeområde ikke er endret som følge av vedtaket om ny Finnmarkslov, jf Innst. O. nr 80 (2004–2005). Departementet viser til at i erstatningsspørsmål forholder staten seg til den/de faktiske grunneiere på vernetidspunktet. Dersom det under kartleggingen og utredningen av eksisterende rettigheter som skal skje i henhold til finnmarksloven kapittel 5, blir fastslått at andre enn Finnmarkseiendommen eier deler av den grunnen som omfattes av de foreslåtte verneområder, skal betydningen av dette bli tatt opp til vurdering hva angår spørsmålet om erstatning.

Sametinget har også tatt opp spørsmålet knyttet til samisk deltagelse i forvaltningen av verneområder. Sametinget ønsker at det som følge av konsultasjoner mellom Direktoratet for naturforvaltning og Sametinget skal opprettes et forvaltningsstyre med blant annet lokal samisk representasjon som skal være forvaltningsmyndighet for verneområdene og at Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som ivaretar sekretariatsoppgavene. Sametinget ønsker at forvaltningsstyret skal være ansvarlig for å håndheve bestemmelser og utarbeide forvaltningsplaner og at etablering av et slikt forvaltningsstyre bør forankres i verneforskriften. Sametinget mener at Direktoratet for naturforvaltning skal innhente samtykke fra Sametinget før forvaltningsplaner godkjennes.

Departementet vil her vise til at kommunen i de fleste tilfeller blir gitt tilbud til om å overta forvaltningsansvaret for naturreservater og mindre landskapsvernområder. Forsøkene med lokal forvaltning skal evalueres i 2008 og være med å danne grunnlag for om, i hvilken utstrekning og på hvilken måte lokal forvaltning av våre større verneområder skal gjennomføres i fremtiden. Det vil i denne sammenheng være naturlig å drøfte hvordan den samiske innflytelsen skal ivaretas innenfor en eventuell lokalforankret forvaltningsstruktur.

Det er etter de foreslåtte vernebestemmelsene for verneområdene Direktoratet for naturforvaltning som skal fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet for verneområdene. Direktoratet skal påse at samiske interesser blir ivaretatt på en god måte og at utformingen av forvaltningsregimet skal skje i samsvar med konsultasjonsavtalen mellom staten og Sametinget.

Departementet ønsker å understreke målsettingen om å sikre samisk interesser i forvaltningen, og foreslår at dette synliggjøres i forskriftene under paragrafen om forvaltning, jf kapittel 8.

Så vidt angår spørsmålet om utarbeidelse av eventuell forvaltningsplan for områdene, skal dette arbeidet skje innenfor rammen av verneforskriften, konsultasjonsavtalen og de nærmere retningslinjer for behandling av vernesaker i samiske områder fastsatt 31.01.07. Det er Direktoratet for naturforvaltning som er tillagt myndighet til å fastsette forvaltningsplaner for verneområder. Denne ordningen skal fortsatt legges til grunn. Dette innebærer at fastsettelse av forvaltningsplaner ikke vil kreve særskilt samtykke fra Sametinget, men at det gjennomføres konsultasjoner med målsetting om å oppnå enighet.

9 GENERELLE MERKNADER TIL VERNEPLANEN

Det ble gjennomført samordnet lokal og sentral høring.

Høringsdokumentet ble sendt til berørte grunneiere og rettighetshavere, lokale lag og foreninger, kommuner, fylkeskommunen, samt: Nordnorsk botanisk forening, Finnmark Bondelag, Finnmark Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Ornitologisk Forening avd. Finnmark, Naturvernforbundet i Finnmark, Finnmark Sau- og Geitalslag, NJFF Finnmark, Bravida, NVE Region Nord, Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune, Reindriftsforvaltningen i Vest Finnmark, Reindriftsforvaltningen i Øst Finnmark, Statens Vegvesen Finnmark, Fylkeslandbruksstyret i Finnmark, Finnmark Skogselskap, Statens navnekonsulenter for Nord-Norge, Statens navnekonsulenttjeneste for kvenske navn, Navnekonsulenttjenesten for samiske navn, Statnett region Nord-Norge, Hæren (Porsangmoen), Forsvarsbygg (Harstad), Den Norske Turistforning, Norges Naturvernforbund, Verdens Naturfond, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Skogeierforbund, Norsk Sau- og Geitalslag, Norskog, Friluftslivets fellesorganisasjon, Natur og Ungdom, Friluftsrådets Landsforbund, Reiselivsbedriftenes landsforening, Norges Fjellstyresamband, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Orkideforening, Norsk Zoologisk Forening, Norsk Biologforening, Norsk Botanisk Forening, Norges Miljøvernforbund, Norsk Ornitologisk Forening, Norske Reindriftsamers landsforbund, Norske Samers Riksforbund, Samenes Naturressursforbund, Samenes Landsforbund, Statnett, Forsvarsbygg, Kommunal- og regionaldepartementet, Sjøfartsdirektoratet, Statens landbruksforvaltning, Reindriftsforvaltningen, Riksantikvaren, Kystdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens Kartverk, Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet, Bergvesenet, Statskog, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS), Biologisk institutt Universitetet i Oslo, Universitets naturhistoriske museer og botanisk hage, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Universitetet i Bergen, NTNU Ringve bot. have, NTNU Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU Vitenskapsmuseet, Universitetet i Tromsø inst. for biologi og geologi, Tromsø museum botanisk avdeling, Norsk Institutt for naturforskning, Norges geologiske undersøkelse, Skogforsk, Svanhovd miljøsenter.

Følgende organisasjoner har ingen merknader til høringsforslaget eller har meldt at de ikke avgir høringsuttalelse:

Lebesby og Kjøllefjord Jeger- og Fiskerforening, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, Kystverket Troms og Finnmark, Fiskeridirektoratet, Oljedirektoratet, Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard, Statens Vegvesen og Forsvarsbygg.

Finnmark fylkeskommune går i mot forslaget til verneplan fordi det ikke skal iverksettes tiltak som begrenser lokalbefolkningens tradisjonelle bruk.

De berørte kommunene er delt i synet på verneplanen. Tana kommune er imot verneforslaget og viser til at store deler av Finnmark er i ferd med å gro igjen. Porsanger kommune er imot verneplanen og viser til at store deler av kommunen er båndlagt allerede og verneforslaget medfører begrensninger på lokalbefolkningens bruk av områdene.

Alta kommune er for vern av noen områder og imot vern av andre.

Berlevåg, og Sør-Varanger kommune slutter seg i hovedsak til verneplanforslaget. Karasjok kommune er nøytral og Lebesby kommune er positive til at det åpnes for begrenset uttak av ved til eget bruk

9.1 Om verneplan og verneform

9.1.1 Behov for verneplan for rik løvskog i Finnmark?

Finnmark fylkeskommune: Fylkesutvalget i Finnmark går i mot forslaget til verneplan. Store deler av Finnmark er i ferd med å gro igjen av skog. Det er derfor er større utfordringer knyttet til å bevare kulturlandskapet og å ta ut det næringsmessige potensialet knyttet til blant annet vedhogst. Fylkesutvalget vil sterkt motsette seg tiltak som begrenser lokalbefolkningens tradisjonelle bruk av sine nærområder. Kommunenes høringsuttalelser om forslaget til verneplan for rik løvskog må tillegges avgjørende vekt. Områdene som er med i verneforslaget, er ikke truet av nedbygging.

Tana kommune: Kommunen går imot forslaget til verneplan for rik løvskog. Store deler av Finnmark er i ferd med å gro igjen av skog. Det er derfor er større utfordringer knyttet til å bevare kulturlandskapet og å ta ut det næringsmessige potensialet knyttet til blant annet vedhogst. Formannskapet vil sterkt motsette seg tiltak som begrenser lokalbefolkningens tradisjonelle bruk av næringsområder. Områdene som er med i verneforslaget, er ikke truet av nedbygging.

Børselv jeger- og fiskerforening går i mot foreslått verneplan for rik løvskog.

Reindriftsforvaltningen og Områdestyret for reindrift i Vest-Finnmark kan ikke se behov for verneplan for løvskog i Finnmark. Løvskogen er i sterk frammarsj, og mange områder i fylket preges av at landskapet gror igjen. Utfordringen framover vil være å ivareta kulturbeite og åpne flater mot gjengroing.

Norsk Botanisk Forening støtter verneforslaget for rik løvskog i Finnmark.

Norges Naturvernforbund mener tallet på verneområder er skåret kraftig ned i prosessen og at samtlige områder som nå er på høring, må vernes.

Fylkesmannen understreker at i verneplanen er det kun snakk om vern av mindre lokaliteter som pga. sin artsriksom er særskilt viktige for bevaring av det biologiske mangfoldet. Forekomsten av artsrike løvskoger er i utgangspunktet sparsom, og de naturlige forekomstene er i stor grad redusert gjennom oppdyrking, bebyggelse, veibygging, elveforbygninger m.v. Der som man skal bevare fylkets artsriksom, må man bevare slike forekomster og la dem få utvikle seg med minst mulig påvirkning som kan endre de økologiske forholdene.

Fylkesmannen forstår at det stilles spørsmålstegn ved behovet for vern ettersom det er vanskelig å påvise konkrete trusler. Vern er imidlertid et langsiktig tiltak, og det er umulig å forutse hva fremtiden vil bringe av nye inngrep eller bruk av arealene. Fylkesmannen understreker også at det ikke er meningen at alle lokaliteter med verneverdi skal vernes etter naturvernloven. Verneforslaget omfatter områder som er klassifisert som nasjonalt eller regionalt verneverdige.

DN viser til at den tematiske verneplanen for rik løvskog i Finnmark er et ledd i arbeidet med å verne et representativt utvalg av de naturtypene som finnes i Norge. Vern av et representativt utvalg av norsk natur er et sentralt miljøpolitisk mål og nasjonalt resultatmål, og et viktig virkemiddel i arbeidet for å bevare biologisk mangfold i norsk natur. DN viser ellers til fylkesmannens kommentarer til dette punktet.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

9.1.2 *Finnmarksloven, Finnmarkseiendommen og vern på privat grunn*

Statskog som tidligere forvalter av de berørte områdene hadde ingen innvendinger til foreslått verneplan. Staten kan ikke ta stilling til verneplanen på vegne av den framtidige grunneieren (Finnmarkseiendommen), herunder spørsmålet om eventuell erstatning for vernet.

Finnmark Bonde- og Småbrukarlag mener verneforslaget må stilles i bero inntil Finnmarkseiendommen har fått overført Statens grunn i Finnmark.

Finnmark Bondelag mener verneplanforslaget må stoppes, fordi mange av områdene berører privat grunn, og fordi man bør avvete iverksettinga av finnmarksloven. Laget stiller spørsmål ved det reelle behovet for en særskilt verneplan. Naturreservat er et for strengt vern av de foreslåtte områdene. All kulturmark og beitemark bør fjernes fra verneplanen og naturreservatene. Det må åpnes for at tidligere dyrka mark innenfor verneområdene kan settes i stand igjen.

Norges Bondelag støtter Finnmark Bondelags høringsuttalelse og mener at verneforslaget i sin helhet bør stoppes inntil Finnmarksloven har trådt i kraft. Avtaler mellom grunneier og vernemyndighet om forvaltning og skjøtsel kan være et alternativ til vern etter naturvernloven. Organisasjonene mener at alle private landbrukseiendommer må fjernes fra verneforslaget, foreslår at noen av områdene vernes som landskapsvernområder med plantelivsfredning.

Karasjok kommune mener det er unødvendig å foreslå vern av privat grunn når det er sannsynlig at nøkkelområder for biologisk mangfold også eksisterer på statens grunn.

Fylkesmannens arbeid med verneplanen skjer uavhengig av hvem som er grunneier for de enkelte arealer, og etter tidsplan fastsatt av DN. Videre uttaler Fylkesmannen at den rike løvskogen i stor grad er knyttet til elvenære områder i lavlandet, ofte langs de store vassdragene. Dette er også arealer som er godt egnet til oppdyrking, og store deler av det rike skogarealet har derfor vært fradelt til jordbruksformål. Pga. stagnasjonen i jordbruket er det en del arealer som aldri er blitt dyrket opp, og det er i hovedsak slike områder med privat grunn som inngår i planen. Dersom man skal holde seg unna privat grunn, vil man miste lokaliteter med stor betydning for det biologiske mangfoldet.

DN viser til at lokalitetene i verneplanen er valgt ut fordi de er nasjonalt eller regionalt verneverdige, og fordi de til sammen omfatter et representativt utvalg av de rike løvskogtypene i Finnmark. Dette har medført at flesteparten av de foreslåtte områdene også omfatter noe areal som er privateid. At disse områdene inngår i de arealene som vernet omfatter, er med andre ord en nødvendig forutsetning for en representativ og kvalitetsmessig god verneplan.

Miljøverndepartementet viser til omtale av ny Finnmarkslov, forholdet til naturvernloven og erstatninger i kapittel 8. Departementet støtter DNS vurderinger knyttet til nødvendigheten av en kvalitetsmessig god verneplan.

9.1.3 *Forholdet til samiske interesser, herunder reindrift*

Sametinget ønsker at sikring av tradisjonell, samisk bruk tas inn i formålsbestemmelsene. Sametinget går inn for at det så langt som mulig blir åpnet for tradisjonell bruk innenfor de vernede områdene. Verneområdene må ikke være større enn strengt tatt nødvendig, og det må tas hensyn til vedhogst der det er aktuelt. I områder som er klassifisert som nasjonalt verneverdige, men som samtidig har mange brukerinteresser, mener Sametinget at en mildere verneform bør vurderes samtidig som disse områdene begrenses i geografisk omfang. Områder som er klassifisert som regionalt verneverdige og som samtidig har mange brukerinteresser, bør tas ut av verneplanen.

Rohči grunneierlag mener prinsipielt at arealene i samiske kjerneområder bør forvaltes av urbefolkningen selv gjennom lokale grunneiere og rettighetshavere i samråd med kommunale folkevalgte organer. Et eventuelt vern etter naturvernloven må utformes på urbefolkningens premisser med et innhold som beskytter mot uønskede inngrep og reguleringer utenfra.

Reindriftsforvaltningen uttaler at reindrifta har bruksrett i samtlige områder som foreslås vernet. Vernet kan ramme reindrifta dersom områdene gror igjen slik at beitekvaliteten forringes.

Porsanger kommune vurderer at lokalbefolkningens bruk blir innsnevret i forhold til reindriftas bruk, og mener at dette er uheldig. Kommunen påpeker at flere av områdene bærer preg av menneskelig aktivitet som hogst, og mener at vern er neppe i samsvar med nasjonal målsetting om at områder som skal vernes bør være preget av små inngrep.

Fylkesmannen vil igjen peke på at planen omfatter små arealer, og det er liten grunn til å tro at dette vil få negativ betydning for reindriftens beitesituasjon. Vern vil tvert i mot sikre områdene mot inngrep, noe som også reindriften har nytte av. Fylkesmannen er imidlertid klar over reindriftens behov, og har forsøkt å imøtekomme dette gjennom vernebestemmelsene.

DN viser til at verneplanen vil medføre at det legges enkelte restriksjoner på utøvelsen av reindrift i noen få, mindre områder i Finnmark. Dette er knyttet til blant annet bygging av nye gjeterhytter samt at barmarkskjøring i forbindelse med reindrift må omsøkes. Men vernet medfører samtidig at områdene sikres mot inngrep. Videre er det i stor grad tatt hensyn til reindriftas behov ved utforming av vernebestemmelsene. DN avviser at virkningene for reindriftsnæringen skal bli så omfattende at det skal være nødvendig å stanse hele verneplanen.

Miljøverndepartementet viser til omtalen av samisk kultur og næringsutnyttelse, herunder reindrift i formålsparagrafen i samtlige verneforskrifter. Verneplanen vil ikke være til hinder for fortsatt bruk av områdene i forbindelse med reindrift. Når det gjelder barmarkskjøring i forbindelse med reindrift legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte. Departementet vil også påpeke at etter høringsrunden er arealet redusert for de fleste områdene. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres, jf kapittel 8. Videre vises det til kapittel 9.2 vedr forhold knyttet til vernebestemmelsene. Departementet viser videre til DNs vurdering og støtter denne.

9.1.4 Om verneform

Porsanger kommune: Kommunestyret går i mot foreslått verneplan for rik løvskog for områder som berører Porsanger kommune. 25 prosent av arealene i kommunen, eller ca 1000 kvadratkilometer, er allerede båndlagt. Verneplanen medfører ytterligere begrensninger på lokalbefolkningens bruk av områder som tradisjonelt har vært brukt til vedhogst, rekreasjon m.m. Bruken er viktig for å videreføre lokale tradisjoner og dermed også lokal kultur.

Finnmark Bondelag og Norges Bondelag

Organisasjonene har i en felles uttalelse uttrykt at jordbruk må regnes blant de tradisjonelle samiske næringene, jf forslaget om å innarbeide hensyn til tradisjonell, naturvennlig, samisk bruk i vernebestemmelsene.

Finnmark Bonde- og Småbrukarlag mener det bør søkes andre forvaltningsformer enn vern, spesielt i kulturlandskapsområder.

Fylkesmannen har vært innstilt på å vurdere mildere verneformer enn naturreservat for lokaliteter der konfliktnivået mot brukerinteresser er særlig stort. Fylkesmannen foreslår å bruke verneformen landskapsvernområde med plantelivsfredning for ett av områdene, Rohččivuopmi i Porsanger. For de andre områdene som er videreført i verneplanen etter høringsrunden, opprettholdes forslaget om naturreservat. Enkelte av områdene der det i høringsrunden kom inn forslag om å bruke landskapsvernområde som verneform, er tatt ut av verneplanen etter høringsrunden. Landskapsvernområde skal primært benyttes for å verne landskap, ikke vegetasjon. Det er en mildere verneform enn naturreservat, og den åpner for en mer fleksibel forvaltning.

Etter fylkesmannens vurdering er det relativt få av lokalitetene som er av vesentlig betydning for landbruket. For de dette gjelder, har fylkesmannen lagt vekt på å utforme bestemmelser som gjør at rammebetingelsene for landbruksvirksomhet ikke forverres i vesentlig grad. Fylkesmannen ser også for seg at forvaltningen av områdene må skje i nær dialog med landbruksnæringen.

DN bemerker at naturreservat er den vanlig brukte verneformen når formålet er å ta vare på helhetlige økosystemer. Vanligvis er alt naturmiljø fredet mot skade og ødeleggelse. Vernebestemmelsene tar sikte på å hindre tiltak som kan endre naturmiljøet. DN vurderer naturreservat som den klart best egnede verneformen for områdene i denne verneplanen. Formålet med vern av områdene er skog: altså ikke enkeltarter, men hele vegetasjonssamfunn med de respektive arts-sammensetningene. DN har vurdert grundig om vi skulle videreføre fylkesmannens forslag om landskapsvern, som et unntak fra det DN mener må være hovedregelen. DN har imidlertid kommet fram til at den strenge verneformen naturreservat må brukes også her, for å ivareta den nasjonalt verneverdige vegetasjonen.

DN viser ellers til fylkesmannens kommentar når det gjelder betydning av verneform for landbruket.

Miljøverndepartementet er enig i DNs tilrådning. Mht det foreslåtte Rohččivuopmi i Porsanger vises det til omtale i kapittel 10.15

9.1.5 Økonomisk erstatning og makebytte

Grense Jacobselv Bydgelag mener at selv om det blir gitt økonomisk kompensasjon til grunneiere for de ulemper verneområdet vil gi, så vil erfaringsmessig en slik kompensasjon ikke dekke opp for de tap grunneierne vil få.

Andre grunneiere mener at som en konsekvens av vernet, vil de måtte kjøpe ved. Også ønske om makeskifte blir fremmet.

Fylkesmannen viser til at grunneiere og rettighetshavere har i henhold til naturvernloven krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Dette gjelder også økonomisk tap som følge av at man ikke får hogge ved. Fylkesmannen opplyser at det vil bli gitt nærmere informasjon om dette når vernevedtak foreligger. Også ev. makebytte kan bli vurdert i forbindelse med erstatningsoppgjøret, men dette forutsetter imøtekommenhet fra Finnmarkseiendommens side.

DN viser her til fylkesmannens kommentar.

Miljøverndepartementet slutter seg til DN.

9.2 Forhold knyttet til verneforskriftene

9.2.1 Formålsbestemmelse

Fylkesmannen tilrår følgende formålsbestemmelse for områdene i verneplanen: ”*Formålet med fredningen er å bevare et område med rik løvskog med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Fredningen skal sikre tradisjonell, naturvennlig, samisk bruk som bevarer det biologiske mangfoldet*”

DN tilrår følgende generelle formålsbestemmelse for områdene i verneplanen: ”*Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt løvskogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv*”. Denne formuleringen knytter formålet med fredningen direkte opp mot vilkårene i § 8 i naturvernloven, men avviker ikke innholdsmessig fra første setning i formålsparagrafen i fylkesmannens tilrådning. I tillegg har DN framhevet spesielle kvaliteter og pedagogisk/vitenskapelig betydning eller egenart for områdene.

Etter DNs vurdering er det ikke naturlig at hensynet til samiske interesser skal være en del av formålet med vernet. Dette er i tråd med DNs tilrådning i flere tilsvarende saker de senere årene, dvs. saker der planer om vern etter naturvernloven berører områder for reindriftsnæring og øvrige samiske interesser. Et vern etter naturvernloven vil bidra til å sikre områdene mot inngrep som kan skade eller ødelegge naturgrunnlaget. Vernet vil derfor være et bidrag til å sikre naturgrunnlaget slik at samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse kan opprettholdes, og vil derfor ikke være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området. DN er positiv til at dette tydeliggjøres i vernebestemmelsene.

Hensynet til samiske interesser, kultur og næringsutøvelse er innarbeidet i § 2 (formålsparagrafen) for flere eksisterende verneområder. Det gjelder også for 3 naturreservater i Sør-Norge som ble opprettet i september 2005 (barskogområder på statsgrunn). I foredraget til Kongelig resolusjon for den aktuelle verneplanen skriver imidlertid Miljøverndepartementet følgende (DNs utheving):

*”Følgende formulering er tatt inn i de aktuelle verneforskriftenes § 2: MD er positiv til å understreke den betydning som de aktuelle verneområdene har for samisk kultur og næringsutøvelse gjennom at dette nedfelles i forskriftene. Naturvernloven har imidlertid ikke hjemmel for å opprette verneområder med det formål å ta vare på samiske interesser/reindrift. **En plassering av formuleringen under § 2 ”Formål”, som tidligere har vært benyttet i noen tilfeller, blir følgelig misvisende og har vist seg å bidra til uklarheter. MD mener derfor at man for framtidige vernesaker bør vurdere å plassere tilsvarende formulering under § 3 ”Vernebestemmelser”.** Dermed vil reindriftas rettigheter og rammer inngå som en del av (...) verneforskriftenes operative bestemmelser som nettopp regulerer rettighetsforhold og rammer. Dette vil etter MDs syn være langt mer klargjørende, og vil ikke svekke ivaretagelsen av samiske interesser som er omtalt ved en rekke konkrete formuleringer i verneforskriftene.”*

De reservatene som er omtalt i det aktuelle dokumentet, ligger i Sør-Trøndelag og Hedmark fylker. DN kan imidlertid ikke se grunner til at ikke dette skal gjelde også for Finnmark fylke. På denne bakgrunn har DN foreslått at betydningen av vernet for samisk bruk av områdene innarbeides i § 3 verneforskriftene. DN har valgt en formulering som tydeliggjør at fredningen er en ønsket konsekvens av vernet og ikke et formål med vernet: ”*Fredningen skal ikke være til hinder for tradisjonell, naturvennlig, samisk bruk som bevarer det biologiske mangfoldet.*”

Miljøverndepartementet viser til at ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor områdene er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, bl.a. reindrift. Departementet mener derfor denne sammenhengen kan framgå av formålsparagrafen i verneforskriftene selv om dette ikke er en

del av formålet med naturvernloven. Det er for øvrig lagt vekt på å utforme vernebestemmelsene slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette.

9.2.2 *Generelt om bruk av områdene*

Finnmark Bondelag

Organisasjonen har en del generelle kommentarer til vernebestemmelsene: Teltleirer, idrettsarrangementer og større arrangementer bør være tillatt. Gårdbrukere skal ha rett til å sette opp gjerder ved bruk av arealer til dyrking eller beite. Vernebestemmelsene bør stille krav om forvaltningsplan, og de bør slå fast at kommunen skal være forvaltningsmyndighet.

Norges bondelag har i høringsuttalelse til DN og senere i brev til Miljøverndepartementet uttalt at alt kulturmark og beitearealer i drift fjernes fra verneplanen da føringer gitt i verneforskriftene ikke er forenelig med gårdsdrift. Videre må det åpnes for at tidligere dyrka mark innenfor verneområdene kan settes i stand igjen, samt at gårdsbrukere må ha rett til å sette opp gjerder ved bruk av arealer til dyrking eller beite.

Norges teknisk- naturvitenskaplige universitet mener verneplanen holder god faglig kvalitet, og bemerker at det legges opp til mer aktiv bruk av områdene enn det som har vært vanlig for naturreservater. En bør overvåke bruken av områdene i forhold til hvordan utviklingen av verneverdiene.

Naturvernforbundet i Sør-Varanger støtter gjennomføringen av vernet. Verneplanforslaget virker godt gjennomtenkt. Samiske tradisjoner som høsting av rikuler mv. i forbindelse med *duodji* bør kunne opprettholdes.

Naturvernforbundet i Finnmark er i utgangspunktet positiv til verneforslaget, og de viser til høringsuttalelsen fra lokallaget i Sør-Varanger. Et vern må samtidig åpne for bruk av naturen, på måter som naturen tåler på lang sikt. Enkelte områder bør bli vernet som landskapsvernområder. Uttak av duodjimaterialer bør kun tillates etter søknad.

Statens landbruksforvaltning (SLF) mener vernevedtakene raskt bør følges opp av forvaltningsplaner.

Fylkesmannen har gjennom verneplanprosessen kartlagt de ulike brukerinteressene, og etter deres vurdering medfører fylkesmannens tilrådning svært små begrensinger på lokalbefolkningens tradisjonelle bruk. Naturvernloven stiller ikke krav om at områder som legges ut til naturreservater skal bestå av urørt natur. Forbudet mot teltleirer, idrettsarrangementer og lignende er en standardbestemmelse for å sikre at slike arrangementer ikke går ut over verneverdiene. Det kan gis tillatelse til slike arrangementer, men det har ikke vært fremmet ønske om det i eksisterende verneområder, herunder nasjonalparker. Når det gjelder forslaget om at det skal kunne hentes duodjimaterialer i verneområdene, ønsker fylkesmannen ikke en generell åpning for dette. Rikuler er et element i opplevelsen av naturskog. Fylkesmannen henviser til at den generelle unntaksbestemmelsen kan brukes dersom det er tungtveiende grunner til å samle rikuler i verneområdene.

Etter fylkesmannens vurdering er det relativt få av lokalitetene som er av vesentlig betydning for landbruket. For de dette gjelder har fylkesmannen lagt vekt på å utforme bestemmelser som gjøre at rammebetingelsene for landbruket ikke forverres i vesentlig grad. Fylkesmannen ser også for seg at forvaltningen av områdene må skje i nær dialog med landbruksnæringen.

DN viser til at ved den konkrete utformingen av vernebestemmelsene er det tatt hensyn til brukerinteressene. Alle forskriftene inneholder bestemmelser om tillatelse til motorferdsel, beite og hogst. Samlet sett åpnes det for bruk og ressursutnyttelse innenfor naturreservatene og landskapsvernområdet i et betydelig omfang. Det er stort sett lagt opp til at nødvendig bruk av snøskuter til reindriftsformål kan skje uten særskilt tillatelse, samt at eksisterende skuterløyper kan brukes der det er aktuelt. I flere av områdene åpnes det for dispensasjon til uttransport av ved, og eventuelt også til kjøring og materialtransport til hytter.

DN viser videre til at forbudet mot teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer er rettet mot større arrangementer som innebærer aktiviteter utover vanlig ferdsel til fots. Bestemmelsen er ikke til hinder for turvirksomhet i regi av ideelle lag og foreninger, barnehager, skoler eller andre institusjoner. Behovet for å kunne høste rirkuler og annet materiale til samisk husflid er konkret nevnt bare i to høringsuttalelser. DN antar derfor at behovet ikke er omfattende. DN støtter fylkesmannen i at det ikke åpnes for uttak av emner til samisk husflid i vernebestemmelsene.

Miljøverndepartementet viser til at det ville være nødvendig med en viss regulering av uttak av duodjimateriale dersom omfanget av slikt uttak hadde et visst omfang. Opplysninger viser at dette uttaket er meget begrenset og knyttet til et begrenset antall utøvere. Departementet kan derfor ikke se at det er nødvendig å iverksette egen regulering på dette området gjennom et søknadssystem. Departementet foreslår derfor å åpne for dette i forskriftenes paragraf som omhandler unntak uten søknad. Departementet viser ellers til DN's tilrådning og slutter seg til denne.

9.2.3 Hogst

Norges Naturvernforbund mener man bør generelt være meget restriktiv med å åpne for hogst i vernområder. Det kan også være riktig å begrense beiting.

Lebesby kommune er positiv til at det åpnes for begrenset uttak av brensel fra de foreslåtte områdene. Kommunen foreslår en omformulering av tekstene i forskriftene vedrørende uttak av ved.

Finnmark Bondelag og Norges Bondelag uttaler at hogst til eget bruk må være tillatt uten særskilt tillatelse. Bruksverdien av en eiendom faller betraktelig dersom grunneier ikke skal ha anledning til å ta ut ved til eget behov.

Fylkesmannen er enig med Naturvernforbundet i at man bør være restriktiv med hogst i de rikt utformede skogtypene. Innenfor de fleste lokalitetene vil det imidlertid også være områder med skog av mer triviell utforming, og her bør det kunne åpnes for hogst. Det er derfor tatt med en bestemmelse i alle områder om at hogst kan tillates.

DN har ikke gjort endringer i de foreslåtte bestemmelsene om hogst innenfor verneområdene. Ulike former for hogst (ev. tynning/rydding av vegetasjon) vil være relevant innenfor alle områdene.

Miljøverndepartementet viser til at dette er et tema som også kan omtales nærmere i ev forvaltningsplaner og støtter DN's tilrådning.

9.2.4 Motorferdsel

9.2.4.1 Motorferdsel i forbindelse med landbruksvirksomhet

Finnmark Bondelag og Norges Bondelag mener at landbruksdrift må sidestilles med reindrift ved bruk av motoriserte kjøretøy i alle de foreslåtte verneområdene.

Finnmark Bonde- og småbrukarlag mener det vil bli vanskelig å frakte ut skadde og drepte dyr fra verneområdene, som følge av foreslåtte begrensninger på ferdsel.

Fylkesmannen skriver at flere av de nevnte områdene er små, og noen dessuten vanskelig tilgjengelig med motorkjøretøyer fordi de er bratte eller fuktige (flommarksskog). Det er dessuten bare noen få av områdene som er viktige for husdyrbeite.

Fylkesmannen ønsker ikke en generell åpning for bruk av kjøretøyer på barmark til transport av syke/skadde beitedyr, fordi motorferdsel kan medføre store skader. Det er imidlertid etter fylkesmannens vurdering uproblematisk å åpne for at det kan gis dispensasjon til dette. Man kan da på forhånd avklare hvor kjøring kan tillates, og utstede langvarige tillatelser på bestemte vilkår til husdyrholdere. Fylkesmannen foreslår derfor å åpne for at det kan gis dispensasjon til nødvendig transport i forbindelse med landbruksvirksomhet i de områdene hvor dette er aktuelt og mulig. Dette vil da også omfatte annen, nødvendig transport på barmark i forbindelse med landbruksvirksomhet.

DN tilrår at det gis tillatelse til kjøring på barmark til landbruksformål i et par av områdene. DN tilrår likevel at forskriftene ikke hjemler dispensasjon til motorferdsel for landbruksformål dersom det ikke har framkommet andre kjøreformål til landbruk enn uttransport av syke og skadde beitedyr. Det er ikke ønskelig at vernet hindrer husdyreiere å ta ut syke og skadde beitedyr i akutte situasjoner. DNs holdning er likevel at det bør være unødvendig å regulere dette i forskriften. DN minner om at forvaltningsmyndigheten har mulighet for å dispensere i særskilte tilfeller. De aktuelle husdyrholdere bør bli orientert om at de kan regne med å få dispensasjon i slike akuttsituasjoner. Samtidig er det viktig at kjøringen skjer skånsomt og slik at det blir minst mulig skade på verdifull vegetasjon. DN tilrår at dette forholdet tas opp direkte mellom forvaltningsmyndigheten og de aktuelle rettighetshaverne i de enkelte områdene.

Forbudet mot motorisert ferdsel gjelder ikke militær operativ virksomhet, tiltak i politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, eller gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette er en generell unntaksbestemmelse i forskriftene. For eventuell øvelseskjøring til slike formål må det søkes om dispensasjon.

Miljøverndepartementet viser til at uttransport av skadde og syke husdyr må kunne skje på en smidig, rask og kontrollert måte og har derfor funnet det hensiktsmessig å flytte bestemmelsen slik at det ikke skal være nødvendig å søke om særskilt tillatelse til formålet. Departementet forutsetter at den enkelte bruker følger opp med bl.a. å gi melding til oppsynet. Dette kan skje enten skriftlig eller over telefon. Normalt må det antas at avlivning på stedet vil ivareta dyrevelferden best, men at situasjoner der transport vil være nødvendig kan oppstå. For flere av områdene i denne verneplanen er feltsjiktet spesielt artsrikt, og departementet er enig med DN i at det er viktig at kjøringen skjer skånsomt og på en måte som forårsaker minst mulige skade på vegetasjon.

Departementet mener også at for Hanadalen bør motorferdsel på barmark knyttes til jordbruksvirksomhet, i motsetning til landbruksvirksomhet som ble brukt i høringsdokumentet. I områder hvor verneformålet er ivaretagelse av skogområde som økosystem med alt naturlig

plante- og dyreliv, må det etter departementets synspunkt forstås at skogbruk, som inngår i landbruksbegrepet, ikke er den aktivitet som er forutsatt i høringen. Det er videre åpnet for å søke om motorferdsel på vinterføre for uttransport av ved i de forskriftene vedhogst er aktuelt.

9.2.4.2 Motorferdsel i forbindelse med reindrift

Reindriftsforvaltningen uttaler at bruk av motoriserte framkomstmidler vil bli vanskeliggjort ved vern. Dersom verneplanen gjennomføres, må verneforskriftene endres slik at nødvendig bruk av motoriserte kjøretøy etter eksisterende kjørespor i reindriftssammenheng må være tillatt.

Sametinget uttaler at motorferdsel innenfor verneområdene bør i størst mulig grad styres av kommunene.

Fylkesmannen tilrår at det åpnes for bruk av snøskuter i forbindelse med reindrift i områder der dette er aktuelt. Mange av områdene er små, til dels brattlendte og med tett skog, og lite egnet for motorferdsel. For barmarkskjøretøy er det åpnet for at det kan gis tillatelse etter søknad. Dette er vanlig praksis i eksisterende verneområder, og der bruk av slike kjøretøyer er nødvendig har reindriften fått flerårige tillatelser. Fylkesmannen ønsker ikke å åpne for fri bruk fordi dette medfører at forvaltningsmyndigheten ikke har mulighet til å gripe inn overfor kjøring som medfører reduksjon av verneverdiene.

DN tilrår at det generelt for områdene i verneplanen, er slik at snøskuterkjøring uten særskilt tillatelse foreslås tillatt for reindriftsformål i de fleste områdene, og etter godkjent skuterløype i de områdene der dette finnes. Det foreslås at det kan gis tillatelse til snøskuterkjøring etter søknad for uttransport av ved i mange av områdene, reindriftsformål når dette ikke tillates direkte, og kjøring og materialtransport til hytter der det er aktuelt.

I høringsrunden kom det forslag om å hjemle kjøring på barmark for reindriftsformål i § 4 Generelle unntak. DN er enig med fylkesmannen i at all motorferdsel på barmark må være basert på søknad. Forvaltningsmyndighetene kan da gi vilkår om tidspunkt for kjøring, type kjøretøy, trasévalg og omfang, slik at det blir tatt hensyn til verneverdiene. DN viser til fylkesmannens kommentar om at det kan gis flerårige dispensasjoner når det anses hensiktsmessig. Aktuelle kjøreformål for barmarkskjøring er reindrift, elgjakt, vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg.

Miljøverndepartementet har etter anmodning fra Landbruks- og matdepartementet og etter en samlet vurdering innført en dispensasjonsadgang etter § 5 i verneplanen for motorisert ferdsel på barmark for reindriften. Dispensasjonsregelen skal praktiseres strengt og bare gjelde for lettere barmarkskjøretøy. Det forutsettes at det kun gis tillatelser til motorisert ferdsel for den bruk som anses nødvendig for å kunne benytte området til reindrift. Hva som er nødvendig kjøring for å utøve en tilfredsstillende reindrift vil fremgå av distriktsplanene. Behovene for reindriften om hva som er nødvendig kjøring vil variere for de ulike verneområdene. For reindriften legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

9.2.4.3 Annen motorferdsel

Naturvernforbundet i Finnmark uttaler at motorisert ferdsel bør ikke være aktuelt i verneområdene.

Fylkesmannen har få motforestillinger mot at motorferdsel på vinterføre styres av kommunene gjennom motorferdselloven, og skriver at dette for øvrig er i samsvar med dagens praksis i de fleste naturreservatene i Finnmark. Når det gjelder barmarkskjøring, ønsker fylkesmannen

at dette styres av forvaltningsmyndigheten for verneområdet. Begrunnelsen er at muligheten for skader på marka og vegetasjonen er vesentlig større ved barmarkskjøring enn ved snøskuterkjøring.

DN ønsker ikke at motorisert ferdsel i verneområdene skal reguleres av motorferdselloven alene, heller ikke på vinterføre. Det er etter DNs vurdering sterke argumenter for at motorisert ferdsel skal reguleres strengere innenfor verneområder enn utenfor. Dette spørsmålet er for øvrig løst på ulike måter i forskriftene for naturreservatene i Finnmark. De nyeste reservatene, som ble opprettet som ledd i verneplan for barskog i 2000, har spesifiserte bestemmelser om hva som er tillatt av snøskuterkjøring innenfor reservatet. DN vil understreke den økosystemtankegangen som ligger til grunn for opprettelsen av verneområdene.

Formålet med vernet knytter seg ikke bare til vern av den mest verdifulle vegetasjonen, men til bevaring av de økologiske prosessene innenfor verneområdet, jf formålsparagrafen i de foreslåtte vernebestemmelsene. Virkningene av motorisert ferdsel i områdene må derfor vurderes ikke bare i forhold til om det skader vegetasjonen, men også i forhold til om det kan ha forstyrrende effekter på dyrelivet og de naturlige økologiske prosessene. Motorferdsel i reservatene bør derfor begrenses til et minimum.

DN har endret forslaget til forskrift i de tilfellene der fylkesmannen har foreslått å tillate snøskuterkjøring på vinterføre i samsvar med motorferdselloven. Dette gjelder områdene Trollfjorden/ Gulgo, Langfjorddalen/ Laggu, Børselvdalen og Rohččivuopmi. I DNs forslag til forskrifter er de aktuelle kjøreformålene angitt i §§ 4 og 5. DN har også i et par andre tilfeller foreslått vernebestemmelser som er noe mer restriktive til motorferdsel enn fylkesmannens forslag.

Forsvarsdepartementet forutsetter at § 6 om generelle unntak gjøres gjeldende for Forsvaret ved at det gis mulighet for nødvendig landing og start med luftfartøy (helikopter) i forbindelse med militær øvingsvirksomhet.

Miljøverndepartementet vil bemerke at Forsvarets øvingsbehov skal være tilfredsstillende dekket under bestemmelsenes § 4, pkt. 1 der det heter:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, ambulanse-, brannvern- og oppsynsoppgaver, samt gjennomføring av skjøtsel og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Øvelseskjøring for formål som nevnt må ha særskilt tillatelse.

jf bestemmelsenes § 5 om nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvelseskjøring for formål nevnt i § 4 nr 1. Departementet slutter seg for øvrig til DNs tilrådning.

9.2.5 Kraftlinjer

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er ikke kjent med at verneplanen kommer i konflikt med overføringsanlegg eller noen form for utnyttelse av vannressursene som de har forvaltningsansvar for.

Miljøverndepartementet viser til opplysningene om at det går kraftlinjer gjennom flere av de foreslåtte naturreservatene. Hensynet til den eksisterende kraftlinja er ivaretatt gjennom egne bestemmelser om kraftanlegg/kraftlinjer i verneforskriftene for områdene det gjelder. Departementet legger følgende til grunn:

1. Bestemmelsene åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i forhold til konsesjon

etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av bestemmelsene på dette punkt. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf energiforskriften § 3-4.

I forbindelse med vedlikehold vil det kreves særskilt tillatelse for motorferdsel fra forvaltningsmyndigheten for verneområdet. Det presiseres at forvaltningsmyndigheten vil kunne gi tillatelser av lengre varighet på bestemte vilkår, slik at det ikke må søkes for hvert enkelt tilfelle. Unødig tungvint drift og vedlikehold kan på denne måten unngås, samtidig som forvaltningsmyndigheten kan sikre en mest mulig skånsom motorisert ferdsel i forhold til verneverdiene.

2. Bestemmelsene presiserer at tiltakshaveren kan foreta nødvendig istandsetting ved akutte utfall av anleggene. Ved akutte feil på anleggene kan det oppstå behov for umiddelbar reparasjon av installasjoner som medfører bruk av motorkjøretøy. I slike akutte tilfeller vil det ikke være tid til å innhente tillatelse til bruk av motorkjøretøy i verneområdet, dersom den nødvendige motorferdselen ikke allerede er tillatt i allerede gitt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. I slike tilfeller forutsettes det at motorferdsel skjer mest mulig skånsomt, og at det snarest mulig i ettertid meldes fra til ansvarlig forvaltningsmyndighet for verneområdet.

3. Oppgradering og/eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt er tillatt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet. Bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det oppføres andre typer master, ved oppsetting av større master eller opphenging av nye liner m.v. som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet. Eksempel på tiltak kan være endring av driftsspenning eller linetykkelse. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

4. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under ovennevnte, skal behandles etter søknad. Med dette siktes til tilfeller hvor oppgraderingen eller fornyelsen kan innebære en vesentlig fysisk endring i strid med verneformålet. Vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet, vil være en konkret vurdering av tiltakets samfunnsmessige betydning satt opp mot hensynet til verneformålet i det enkelte tilfelle. Det antas at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis. Hensikten med konkret søknad er også å etablere en kontakt i forkant mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak slik at mulige negative konsekvenser for verneformålet som følge av anlegget i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Ved vurderingen skal det legges vekt på tiltakshaverens plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet. Ved vurderingen skal det også legges vekt på plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.

5. Nye kraftledninger krever særskilt tillatelse etter vurdering av konkret søknad. Det presiseres at vurderingen her kan være forskjelling fra situasjoner med oppgraderinger eller fornyel-

ser av anlegg som er i drift på vernetidspunktet. Hvis et planlagt nytt anlegg ikke er i direkte konflikt med verneformålet, kan det gis tillatelse til et slikt tiltak.

10 MERKNADER TIL ENKELTOMRÅDENE

10.1 Korsfjorden naturreservat, Alta kommune

Det foreslåtte verneområdet utgjør 527 daa. Området er et svært godt eksempel på artsrik lågurtbjørkeskog på kalkholdig grunn, som særlig opptrer i Altaområdet i Finnmark. Lokaliteten har et usedvanlig høyt antall arter, blant annet mange varmekjære, sørlig utbredte arter i den lavvokste vegetasjonen. En av disse er, maurarve som ikke funnet andre steder i Finnmark. Det er først og fremst det høye antallet sørlige arter som gjør lokaliteten spesiell og gir området høy rangering som verneobjekt. Både områdets karakter og dets beliggenhet gjør det relevant å bruke området i undervisningssammenheng.

Alta kommune anbefaler vern.

Områdestyret for reindrift i Vest-Finnmark anbefaler at nødvendig bruk av motorisert kjøretøy etter eksisterende kjørespor i reindriftssammenheng blir tillatt uten søknad.

Finnmark sau- og geitalslag anbefaler at nødvendig uttransport av syke og skadde dyr blir innarbeidet i forskriften.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Området er svært bratt og er ikke videre egnet for motorisert ferdsel. Fylkesmannen foreslår ikke å åpne for motorisert ferdsel på barmark innenfor dette området. I forhold til forslaget som var på høring, foreslår fylkesmannen utvidet adgang for forvaltningsmyndigheten til å dispensere til bruk av snøskuter. I det første forslaget stod det ”uttransport av ved på vinterføre”. I det nye forslaget er det gitt en generell åpning for ”nødvendig transport” etter søknad.

Direktoratets tilrådning

Lokaliteten utgjør et verneobjekt med særskilte kvaliteter innenfor verneplanen. DN tilrår at området vernes som naturreservat. DN vurderer formuleringen ”nødvendig transport” til å være for generell, og foreslår at hjemmelen til å dispensere til bruk av snøskuter begrenses til uttransport av ved og kjøring til reindriftsformål. Eventuelle andre kjøreformål må vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen.

Miljøverndepartementet tilrår at det åpnes for uttransport av skadde og syke dyr, jf omtalen under kapittel 9.2.4.1. Utover dette slutter departementet seg til direktoratet og anbefaler opprettelse av Korsfjorden naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.2 Leirbotndalen naturreservat, Alta kommune

Leirbotndalen er en variert lokalitet med flere skogtyper. Området utgjør 1154 daa. En variert lokalitet med flere skogtyper, gråor, høgstaudebjørkeskog, lågurtskog og furuskog. Feltsjiktet er karakterisert ved et høyt artsantall. Mange sørlige arter er registrert, blant annet trollbær, som her har sitt nordligste voksested innenfor landets grenser. Områdets verneverdi er først og fremst knyttet til den uberørte gråoeskogen og til lågurtbjørkeskogen. Furuskogen er knyttet til terrasseflater i landskapet. Furuskoger på breelvvavsetninger er sjeldne i Finnmark.

Alta kommune aksepterer foreslått vern, forutsatt at gråoreskogen langs Lakselva tas ut av planen sammen med et høvelig areal på begge sider av veien. Kommunen mener at hele furuskogområdet på Kvanndalssletta må innarbeides i planen.

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune anbefaler at deler av området tas ut av planen. Skogbrukssjefen viser til oreskogen kan utnyttes kommersielt, og mener videre at skogen langs veien bør kultiveres. Etaten ønsker at furumoen på Kvanndalssletta vernes.

Områdestyret for reindrift i Vest-Finnmark anbefaler at nødvendig bruk av motorisert kjøretøy etter eksisterende kjørespor i reindriftssammenheng må være tillatt uten søknad.

Finnmark sau- og geitlagslag anbefaler at nødvendig uttransport av syke og skadde dyr blir innarbeidet i forskriften.

Kviby og Leirbotn Bygdelag støtter vern, men mener at området ved veien bør holdes utenom verneområdet. Laget ønsker at deler av furuskogen, en av Finnmarks eldste, blir en del av verneområdet (brev i forkant av høringsrunden).

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Verneforslaget omfatter også gråoreskogen langs Lakselva. Fylkesmannen mener at mye av grunnlaget for vernet faller bort dersom denne skogen tas ut. En lokalitet med tilsvarende naturtype i samme kommune, området Petäjäsaaari – Eibymunningen, er foreslått tatt ut av verneplanen. Også området langs veien inngår i det foreslåtte verneområdet. Det er nødvendig hvis man skal få et sammenhengende verneområde, ettersom verneverdiene befinner seg på begge sidene av veien. Fylkesmannen viser likevel til at områdene inntil veien ikke har så stor verdi for verneformålet. Det kan derfor åpnes for hogst/skjøtsel, og brukerinteressene kan ivaretas på denne måten.

Den omtalte furuskogen inngår i verneområdet. I fylkesmannens forslag til vernebestemmelser er det åpnet for at det kan gis tillatelse til nødvendig bruk av barmarkskjøretøy i forbindelse med reindrift og landbruksvirksomhet.

Direktoratets tilrådning

DN tilrår at hele området, slik det er avgrenset i fylkesmannens tilrådning, tas med i verneplanen og vernes som naturreservat. Sikring av verneverdig furuskog vil også være en viktig gevinst med opprettelsen av dette verneområdet. DN mener det er unødvendig å ha en egen bestemmelse om dispensasjon til landbruksformål når formålet er begrenset til uttransport av syke og skadde beitedyr, og foreslår at dispensasjonshjemmelen i § 5 begrenses til reindriftsformål.

Miljøverndepartementet tilrår at det åpnes for uttransport av skadde og syke dyr, jf omtalen under kap 9.2.4.1. Utover dette slutter departementet seg til direktoratet og anbefaler opprettelse av Leirbotndalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart..

10.3 Trollfjorden/Gulgo naturreservat, Berlevåg kommune

Det foreslåtte verneområdet er 11 251 daa og utgjør en sjeldent frodig lokalitet i det karrige landskapet som ellers dominerer på Varangerhalvøya. Området er stort av utstrekning og er det nest største av de foreslåtte naturreservatene i denne tematiske verneplanen. Området inneholder botaniske sjeldenheter, blant annet en rik forekomst av svalbardvalmue som bare er funnet på Varangerhalvøya på Europas fastland. Dessuten typeområde for nordlige bjørkeskoger der typisk sørlige arter er sparsomt representert.

Berlevåg kommune støtter vern av området, men mener at vernet ikke bør omfatte private eiendommer, og at området som brukes til rekreasjonsformål, bør holdes utenom reservatet.

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvæningen kommune støtter vern av området, men mener hytteeierne fortsatt bør ha rett til vedhogst innenfor reservatet.

Finnmark Bondelag går i mot vern av den nordøstre delen av lokaliteten. I et seinere brev foreslår Finnmark Bondelag og Norges Bondelag at vernekategorien endres til landskapsvern-område med plantelivsfredning.

Fra lokalbefolkningen har på informasjonsmøte uttrykt at vern er lite problematisk dersom det nordøstre hjørnet holdes utenfor verneområdet.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Områdets areal foreslås redusert fra ca. 14 til noe over 11 km². Dette er i tråd med ønsker fra brukere og høringsparter om å ta ut nærmere spesifiserte arealer. Fylkesmannen tilrår at motorferdselloven skal regulere motorferdsel på vinterføre. Det er ikke gjort endringer i forskriften vedrørende bestemmelser om vedhogst. Det foreslås fortsatt at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til hogst av bjørk etter søknad. Området omfatter fortsatt private eiendommer.

Direktoratets tilrådning

DN ser ikke bort fra at lokaliteten kan tilfredsstillere kriteriene for landskapsvern etter § 5. DN mener likevel at dette området skal vernes som naturreservat ettersom verneformålet er skog som naturtype/helhetlig økosystem. DN tilrår at motorisert ferdsel på vinterføre reguleres av punkter i forskriften. DN foreslår at unntakene fra høringsdokumentet opprettholdes. Dette innebærer:

- generelle unntak for kjøring til reindriftsformål og kjøring langs godkjent skuterløype
- unntak etter søknad for uttransport av ved.

Miljøverndepartementet viser til at forskriften åpner for at det kan søkes om hogst av bjørk til eget bruk. Med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr viser departementet til kap 9.2.4.1. Departementet viser videre til DN's tilrådning og anbefaler opprettelse av Trollfjorden/Gulgo naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.4 Goššjohka naturreservat, Karasjok kommune

Området utgjør 1278 daa og består av elvesedimenter med flere flomutsatte elveører. Lokaliteten har engbjørkeskog med sterke innslag av østlige, kontinentale arter og er en særegen type av høgstaudebjørkeskog som har sin hovedutbredelse ved vassdragene i indre Finnmark.

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvæningen kommune anbefaler at vernet begrenses til de delene av området som ikke er sterkt påvirket av hogst.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. I forhold til høringsutkastet, er arealet redusert for å få til en bedre tilpassning. Det er bare arealer langs elva som inngår i det nåværende verneplanforslaget.

Direktoratets tilrådning

DN tilrår at området vernes som naturreservat. Det oppgitte arealet i direktoratets forslag til forskrift avviker fra det som er oppgitt i fylkesmannens forslag etter høringsrunden. Dette dreier seg bare om en korrigerende av en faktisk feil.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og anbefaler opprettelsen av **Goššjohka** naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.5 Oahcesaisuolu naturreservat, Karasjok kommune

Oahcesaisuolu er en holme i Kárášjohka på 333 daa. Det meste av skogen tilhører kontinental engbjørkeskog, en særegen type av høgstaudebjørkeskog som har sin hovedutbredelse ved vassdragene i indre Finnmark.

Finnmark Bondelag går imot vern av privat eiendom på lokaliteten. I et seinere brev (kommentar til fylkesmannens tilrådning) foreslår Finnmark Bondelag og Norges Bondelag at hele lokaliteten tas ut av verneplanen fordi det er privat grunn.

En grunneier er imot vern, med begrunnelse i at det er unødvendig og uønskelig.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Arealet foreslås litt redusert, men det berører likevel de samme private eiendommene.

Direktoratets tilrådning

Området er viktig for representativiteten til verneplanen som helhet, og bør ikke tas ut av verneplanen selv om det berører privat eiendom. DN tilrår at området vernes som naturreservat. Gammel slåttemark innenfor lokaliteten vil inngå som en viktig vernekvalitet.

Miljøverndepartementet viser til kap 9.2.4.1 med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr viser departementet. For øvrig slutter departementet seg til direktoratet og anbefaler opprettelse av **Oahcesaisuolu naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.**

10.6 Máze naturreservat i Kautokeino kommune

Området på 231 daa omfatter ei flat, flompåvirket halvøy i Kautokeinoelva. Vegetasjonen består av velutviklet vierskog på flomutsatte områdene, i mosaikk med høgstaude- og lågurtbjørkeskog på tørrere grunn.

NVE ønsker at nødvendig vedlikehold av eksisterende flom- og erosjonssikringsanlegg blir innarbeidet i vernebestemmelsene (sikringsanlegg oppstrøms vernegrensen).

Statens landbruksforvaltning (SLF) tar opp mulig behov for motorferdsel til landbruksformål.

Kautokeino kommune ønsker at verneplanen utsettes til Finnmarkseiendommen er etablert

Lokalbefolkningen har på informasjonsmøte gitt uttrykk for ønske om å holde snøskutertrasé åpen, ønske om redusert areal, men er også positive reaksjoner på at området vernes.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Grensa er justert i sør, slik at arealet med dyrket jord er tatt ut. I forslaget til vernebestemmelser er ønsket fra NVE innarbeidet, og det er gitt åpning for å rydde vegetasjon inntil snøskuterløypa. Vernebestemmelsene åpner ikke for motorferdsel til landbruksformål.

Direktoratets tilrådning

Området utgjør en liten, men svært verdifull lokalitet. DN tilrår at lokaliteten vernes som naturreservat. DN viderefører forslaget til endringer i vernebestemmelsene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og anbefaler opprettelse av **Máze naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.**

10.7 Oksevågdaalen naturreservat, Lebesby kommune

Oksevågdaalen ligger like øst for Kjøllefjord. Området på 1612 daa er det nordligste av de foreslåtte lokalitetene i denne tematiske verneplanen. Området består for en stor del av høgstaudebjørkeskog, som er karakterisert som usedvanlig velutviklet. Den nedre delen av dalen har mer varierte utforminger av bjørkeskogen, men også her finner man partier med velutviklet høgstaude- og storbregnebjørkeskog. Skogen her er en av verdens aller nordligste frodige, artsrike løvskoger.

Lebesby kommune bemerker at det neppe er aktuelt med uttak av brensel.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Arealet er noe redusert. Et punkt om tillatelse til utbedring av lysløypetrasé er strøket i det nye forslaget til vernebestemmelser. Punktene om at det kan gis tillatelse til uttak og uttransport av ved, er imidlertid opprettholdt siden fylkesmannen ikke vil utelukke at det kan bli aktuelt med hogst/rydding/tynning innenfor området.

Direktoratets tilrådning

DN tilrår at området vernes som naturreservat. DN har ikke gjort endringer i fylkesmannens forslag til vernebestemmelser.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og anbefaler opprettelse av **Oksevågdaalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.**

10.8 Torskefjorddalen naturreservat, Lebesby kommune

Området på 5693 daa ligger i det lune dalføret innenfor Torskefjord, en liten sidefjord til Laksefjorden. Skogen her er en av landets nordligste bjørkeskoger av noe omfang. Det meste av skogen er av relativt fattig utforming, men rikere bjørkeskoger opptrer stedvis. Det er et stort, sammenhengende løvskogområde.

Lebesby kommune mener det bør åpnes for motorferdsel på vinterføre til hytter og for motorisert uttransport av lovlig felt elg.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Hjemmel til bruk av snøskuter til hytter foreslås tatt inn i vernebestemmelsene, likedan motorferdsel på barmark i forbindelse med elgjakt.

Direktoratets tilrådning

Lokaliteten gir et viktig bidrag til verneplanen når det gjelder vern av nordlige bjørkeskoger. DN tilrår at området vernes som naturreservat. DN mener at motorisert ferdsel innenfor verneområdene bør begrenses til et minimum, også på vinterføre. DN tilrår at de som ønsker å bruke snøskuter til hyttene, må søke om tillatelse.

Miljøverndepartementet støtter DN sine vurderinger mht motorferdsel på vinterføre. Motorferdsel på barmark må omsøkes. Med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr viser departementet til kap 9.2.4.1. Departementet slutter seg til at Torksforddalen naturreservat opprettes som et naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart...

10.9 Langfjorddalen/Laggu naturreservat, Lebesby og Gamvik kommuner

Verneforslaget omfatter hele Langfjorddalen med unntak av de nederste delene mot fjorden. Området på 27 966 daa er det langt største av alle lokalitetene i denne tematiske verneplanen. Det utgjør alene omkring 40 prosent av det totale arealet som foreslås vernet.

Dalføret inneholder store områder med vierskog. Lokaliteten er vurdert som egnet typeområde for storvokst vierskog i de ytre områdene av Øst-Finnmark. Det er også mye bjørkeskog innenfor lokaliteten, både høgstaudebjørkeskog og flere mindre områder med lågurtbjørkeskog. Den sistnevnte skogtypen finner man her i sine aller mest nordlige utforminger; de varmekrevende artene opptrer ikke her.

Lebesby kommune foreslår at yttergrensene for området bør begrenses til å bare omfatte skogbevokse områder. For områdene rundt Nerdalen bør vernesonen trekkes østover mot Nerdalsvannet for å lettere kunne forvalte skogområdene ned mot Bekkarfjord.

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune foreslår at deler av området tas ut av verneplanen slik at tradisjonelle hogstområder holdes utenom.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Etter høringsrunden er grensene justert i tråd med kommunens ønske. Fylkesmannen tilrår at motorferdselloven skal regulere motorferdsel på vinterføre.

Direktoratets tilrådning

Lokaliteten dekker et stort areal, det omfatter flere løvskogtyper, og har nasjonal verneverdi. Det er det eneste området i denne tematiske verneplanen som inneholder større, sammenhengende områder med storvokst vierskog. DN tilrår at området vernes som naturreservat.

DN tilrår at motorisert ferdsel på vinterføre reguleres av punkter i forskriften. DN foreslår at unntakene fra høringsdokumentet opprettholdes. Dette innebærer:

- generelle unntak (§ 4) for bruk av skuterløype og kjøring til reindriftsformål
- unntak etter søknad (§ 5) for materialtransport og annen kjøring til hytter, og uttransport av ved.

Miljøverndepartementet støtter DNS merknader og viser for øvrig til at det i forskriften åpnes for å søke om bruk av motorisert uttransport av felt elg. Med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr viser departementet til kap 9.2.4.1. Med disse merknadene anbefaler departementet opprettelsen av Langfjorddalen/Laggu naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.10 Børselvdalen naturreservat, Porsanger kommune

Området på 7931 daa omfatter elvebredder og dalsider på begge sidene av Børselva langs en strekning på 7-8 kilometer. Det omfatter dessuten fjelltoppen Silffarvárri og gjelet omkring Silfarfossen. Dolomitt i grunnen gjør at det er et sterkt innslag av kalkkrevende arter på lokaliteten. Elvegjelet er regnet som det nest største i Finnmark.

Porsanger kommune går i mot vern innenfor kommunens grenser pga at store arealer allerede er båndlagt i kommunen, og et vern vil medføre ytterligere begrensninger på lokalbefolknings bruk av området til vedhogst, rekreasjon og annet..

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune foreslår at verneområdet reduseres til det området som er mest urørt.

Statens landbruksforvaltning (SLF) mener det er viktig å finne en løsning på behovet for vedhogst.

Finnmark Bonde- og småbrukarlag går sterkt imot vern av området pga konsekvenser/ulemper for landbruket.

Finnmark Bondelag går imot vern pga konsekvenser/ulemper for landbruket. I et seinere brev foreslår Finnmark Bondelag og Norges Bondelag at vernekategorien endres til landskapsvernomsråde med plantelivsfredning.

Finnmark sau- og geitalslag anbefaler at nødvendig uttransport av syke og skadde dyr blir innarbeidet i forskriften.

Børselv Bygdelag mener at verneområdet bør reduseres, og at verneplanen blir utsatt til finnmarsloven er ferdigbehandlet.

Børselv Jeger- og fiskerforening er imot vern av området av prinsipp, og spesielt gjelder dette området sør for Silfar hvor det bemerkes at område er mye knyttet til hogst.

Børselv arbeiderlag er imot vern da de frykter at dette vil gå utover tradisjonell bruk av området.

Lokalbefolkningen har på informasjonsmøte uttrykt ønsker om at verneområdet reduseres.

Brukerinteresser har uttrykt ønske om tilrettelegging for lette tilgjengeligheten til Silffarvárri, der det er en gammel offerplass.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Arealet er redusert, og noen viktige områder for vedhogst ligger nå utenfor verneområdet. Fylkesmannen tilrår at motorferdselloven skal regulere motorferdsel på vinterføre. Det er foreslått å åpne for motorisert ferdsel på barmark etter søknad i forbindelse med reindrift og landbruksvirksomhet.

Direktoratets tilrådning

Fylkesmannen hadde justert grensene i forhold til høringsforslaget. DN ba fylkesmannen om en ny grensejustering, slik at verneområdet inkluderer hele det trange elvegeleiet omkring Silffarfossen. Området var med i det opprinnelige høringsforslaget, så det har ikke skjedd noen utvidelse som ikke har vært med i tidligere avgrensninger. Arealet på området endret seg fra 7724 dekar etter fylkesmannens avgrensning, til 7931 dekar i DN's nye forslag til avgrensning.

DN ser ikke bort fra at området kan tilfredsstillere kriteriene for landskapsvern etter naturvernloven § 5. DN mener likevel at dette området skal vernes som naturreservat ettersom verneformålet er skog som naturtype/helhetlig økosystem. Lokaliteten har kalkkrevende vegetasjon og flere andre interessante kvaliteter. Elvegeleiet er også en viktig kvalitet ved verneområdet.

DN tilrår at motorisert ferdsel på vinterføre reguleres av punkter i forskriften. DN foreslår at unntakene fra høringsdokumentet opprettholdes. Dette innebærer:

- generelt unntak for kjøring til reindriftsformål
- unntak etter søknad for uttransport av ved.

DN aksepterer at det kan gis tillatelse for nødvendig kjøring på barmark til landbruks- og reindriftsformål.

Miljøverndepartementet viser til at tilgjengeligheten til Silffarvárri antas ivaretatt ved at det i forskriften er åpnet for å søke om bygging av bruer og klopper, skilting og merking av stier, samt rydding av vegetasjon for å holde eksisterende stier åpne.

Det er åpnet både for søknad om uttak til ved til eget bruk og uttransport av ved på vinterføre. Gjennom verneprosessen er i tillegg de mest brukte vedområdene for bygda og det aller meste av privat grunn holdt utenfor verneforslaget. Med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr viser departementet til kap 9.2.4.1. Når det gjelder unntak etter søknad til nødvendig kjøring på barmark i forbindelse med landbruksvirksomhet, anbefaler departementet at begrepet som benyttes i forskriften skal være "jordbruksvirksomhet", jf omtale under kap 9.2.4.1, og forskriftsutkastet er endret i tråd med dette. Departementet anbefaler opprettelse av Børselvdalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.11 Bihkkačohkka naturreservat, Porsanger kommune

Området på 988 daa ligger i ei dalside på vestsida av riksvei 98 gjennom Børselvdalen. I området finnes ulike vegetasjonssoner, fra høgstaudebjørkeskog nederst i lia til reinrosehei på knausene. Feltsjiktet har et høyt antall arter, blant annet flere sørlige arter. Området har dolo-mittgrunn, som gir grunnlag for kalkkrevende vegetasjon. Lokaliteten er generelt rik på orkiddeer. Blant annet vokser stortviblad, som tidligere ikke er registrert andre steder i Finnmark enn i Alta.

Porsanger kommune går i mot vern innenfor kommunens grenser pga at store arealer allerede er båndlagt i kommunen, og et vern vil medføre ytterligere begrensninger på lokalbefolknings bruk av området til vedhogst, rekreasjon og annet..

Finnmark Bonde- og småbrukarlag går imot vern av lokaliteten. pga konsekvenser /ulempes for landbruket.

Finnmark Bondelag går imot vern pga konsekvenser/ulempes for landbruket. I et seinere brev (kommentar til fylkesmannens tilrådning) foreslår Finnmark Bondelag og Norges Bondelag at vernekategorien endres til landskapsvernområde med plantelivsfredning.

Finnmark sau- og geitlagslag anbefaler at nødvendig uttransport av syke og skadde dyr blir innarbeidet i forskriften.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Arealet er litt redusert for bedre tilpasning i forhold til verneverdiene. Det er ikke tatt inn forslag til endringer i unntaksbestemmelsene i verneforskriften.

Direktoratets tilrådning

DN tilrår at området vernes som naturreservat. Lokaliteten tilfredsstillende neppe kriteriene for landskapsvern, men DN mener uansett at naturreservat er den aktuelle verneformen for dette området. Det oppgitte arealet i direktoratets forslag til forskrift avviker fra det som er oppgitt i fylkesmannens forslag etter høringsrunden. Dette dreier seg kun om en korrigerende av en faktisk feil.

Miljøverndepartementet tilrår at det åpnes for uttransport av skadde og syke dyr, jf omtalen under kapittel 9.2.4.1. Utover dette slutter departementet seg til direktoratet og anbefaler opprettelsen av Bihkkačohkka naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart. .

10.12 Hanadalen naturreservat, Tana kommune

Lokaliteten på 2764 daa dekker et skogkledd areal på begge sider av en strekning av Hana-johka i Austertana. Området inneholder både rik bjørkeskog og vierskog. Viktig område for høgstaudebjørkeskog, typeområde for vierskog. De gamle slåttemarkene i dalen er artsrike. Rikmyr forekommer.

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune foreslår at deler av området tas ut av planen og at verneområdet reduseres til det området som er noenlunde urørt.

Finnmark Bonde- og småbrukarlag går imot vern av lokaliteten.

Finnmark Bondelag går imot vern. I et seinere brev (kommentar til fylkesmannens tilrådning) foreslår Finnmark Bondelag og Norges Bondelag at vernekategorien endres til landskapsvernområde med plantelivsfredning.

Finnmark sau- og geitalslag anbefaler at nødvendig uttransport av syke og skadde dyr blir innarbeidet i forskriften.

Naturvernforbundet i Finnmark foreslår at området vernes som landskapsvernområde.

Austertana Bygdelag stiller spørsmål ved behovet for vern av området og går imot av hensyn til motorisert ferdsel og rekreasjonsinteresser.

Grunneiere har uttrykt motstand mot vern.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen tilrår at området vernes som naturreservat. Arealet er sterkt redusert i forhold til høringsutkastet. Et punkt om å tillate snøskuterkjøring til hytter er tatt ut av forskriften. Lokaliteten inneholder noen deler med vegetasjon av triviell karakter, der fylkesmannen anbefaler at det blir åpnet for vedhogst. Det er ikke gjort noen endringer i forslaget til vernebestemmelser på bakgrunn av høringsuttalelsen til Finnmark sau- og geitalslag. Bakgrunnen er at forslaget til vernebestemmelser allerede inneholder en unntaksbestemmelse for motorferdsel til landbruksformål.

Direktoratets tilrådning

DN tilrår området vernet som naturreservat.

Miljøverndepartementet støtter DN og fylkesmannens vurderinger. Med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr viser departementet til kap 9.2.4.1. Når det gjelder barmarkskjøring i forbindelse med landbruksformål er dette endret til "jordbruksformål", jf kap 9.2.4.1. Departementet anbefaler opprettelsen av Hanadalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.13 Harrelv naturreservat i Tana kommune

Området på 683 daa ligger innenfor midtre til nedre del av Harrelva, som er ei sideelv til Tanaelva. Området er karakterisert av en rik gråoeskog (strutsevingtype) med et høyt biologisk mangfold. Landets nordligste lokalitet med velutviklet gråoeskog. Møte mellom østlige og sørlige arter gir vegetasjonen særpreg.

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune foreslår at deler av området tas ut av planen. Verneområdet reduseres til det området som er noenlunde urørt.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Arealet er redusert, slik at bare de viktigste områdene langs elva er inkludert. Fylkesmannen foreslår at vernebestemmelsene åpner for at det kan gis tillatelse etter søknad til kjøring på barmark for reindrifts- og landbruksformål.

Direktoratets tilrådning

Møtet mellom sørlige og østlige arter gjør Harrelv til en av de særpregede lokalitetene innenfor verneplanen. DN tilrår at området vernes som naturreservat.

Harrelv er viktig beiteområde for sau, men slik området er avgrenset er det trolig lite aktuelt med barmarkskjøring innenfor lokaliteten. Et eventuelt akutt behov for å ta ut syke og skadde dyr bør kunne løses med en dispensasjon i det enkelte tilfellet. Det er heller ikke særlig aktuelt med barmarkskjøring til reindriftsformål. DN tilrår derfor at det ikke tas inn en bestemmelse i verneforskriften om tillatelse til kjøring på barmark.

Miljøverndepartementet viser til at Harrelv brukes som beiteområde for sau. Det er åpnet for å benytte motorisert transport i forbindelse med denne virksomheten. Dispensasjonshjemmelen skal praktiseres strengt. Hjemmelen skal kunne nyttes i forbindelse med tiltak som er viktige for å sikre et tilfredsstillende beite for sau. I den utstrekning nødvendig motorisert transport kan utføres på vinterføre, skal dette legges til grunn. Departementet viser for øvrig til kapittel 9.2.4.1 mht uttransport av syke og skadde bufe. Forøvrig støtter departementet DN's tilrådning og anbefaler opprettelse av Harrelv naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.14 Julelva naturreservat, Tana kommune

Området på 299 daa ligger på nordsiden av Julelva i Austertana. Består av ei sørvendt li samt elvebredd. Mindre forekomster av flere naturtyper. Varmekrevende arter som er på eller nær sin nordgrense. Den viktigste verneverdien er knyttet til at området har landets, og trolig verdens, nordligste gråoeskog.

Høringsuttalelser

Ingen utover generelle merknader.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som naturreservat. Fylkesmannen understreker i sin kommentar at lokal ferdsel og bruk av området kan opprettholdes. Arealet er en del redusert i forhold til høringsutkastet. Fylkesmannen foreslår at vernebestemmelsene åpner for at det kan gis tillatelse etter søknad til kjøring på barmark for reindrifts- eller landbruksformål.

Direktoratets tilrådning

DN tilrår at området vernes som naturreservat. Det kan være aktuelt å gi dispensasjon til barmarkskjøring til reindriftsformål. Lokaliteten grenser inn til et sperregjerde for rein, og det kan være aktuelt å bruke 4-hjuling i forbindelse med ettersyn og vedlikehold av gjerder. DN

foreslår at bestemmelsen om barmarkskjøring begrenses til reindriftsformål. Det oppgitte arealet i direktoratets forslag til forskrift avviker fra det som er oppgitt i fylkesmannens forslag etter høringsrunden. Dette dreier seg bare om en korrigerende av en faktisk feil.

Miljøverndepartementet vil bemerke at med hensyn til uttransport av syke og skadde husdyr vises det til kapittel 9.2.4.1. Ut over dette sluttet departementet seg til DN's innstilling og anbefaler opprettelse av Julelva naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10.15 Rohččivuopmi naturreservat, Porsanger kommune

Rohččivuopmi er et stort, flatt og fuktig område på 4564 daa ved Brennelvassdraget, sørøst for Lakselv sentrum. Flere mindre elver meandrerer gjennom området. Dette er typiske flomelver som setter store arealer under vann hvert år. Flommarkskogene langs elvene består av velutviklet gråor-heggeskog av strutsevingtype. Vegetasjonen er rik og med kraftig buskvegetasjon.

I tillegg til skogen omfatter lokaliteten også et større myrkompleks, Gussajeaggi. Det meste av myra er næringsfattig nedbørsmyr med karakteristisk hvelvet overflate. På myra finnes partier med platåformete paller. En palle er en haug eller rygg av torv, som inneholder en kjerne av is.

Porsanger kommune går i mot vern innenfor kommunens grenser da de mener dette vil begrense lokalbefolkningens bruk av områdene, og viser til at ca. 25 % av kommunens areal allerede er båndlagt..

Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune mener det bør tas med i bestemmelsene at hytteeierne har rett til vedutvisning.

Norges geologiske undersøkelse (NGU) foreslår flytting av grensa for å unngå områder med potensial for utvinning av metall.

Finnmark Bonde- og småbrukarlag går sterkt imot vern av lokaliteten pga store ulemper for jord- og skogbruket.

Finnmark Bondelag går imot vern av privat grunn og mener verneforslaget vil medføre ulemper for landbruket.

Finnmark sau- og geitalslag mener området bør tas ut av verneplanen fordi det er et av de viktigste beiteområdene for sau i Finnmark. Dersom området vernes, mener de at bestemmelser om motorisert ferdsel i forbindelse med landbruksvirksomhet (§ 4) og om oppsetting og nødvendig vedlikehold av gjeterhytter (§ 5) må innarbeides i verneforskriften.

Naturvernforbundet i Finnmark foreslår at området vernes som landskapsvernområde.

Rohči grunneierlag foreslår at et avgrenset område i Rohččivuopmi kan vernes som landskapsvernområde, eventuelt at myrområdet Gussajeaggi vernes som naturreservat. Grunneierlaget ønsker at en del nærmere spesifiserte tiltak blir direkte tillatt direkte i forskriften. Dette gjelder blant annet bruk av området til landbruk, utmarkshøsting/ veiding og reindrift, bruk og vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg, motorferdsel i utmark etter motorferdselloven, sanking av bær og matsopp, jakt, fiske og vedhogst. Laget foreslår videre at bygging av bruer og klopper, skilting og merking av stier, og oppføring av nærmere spesifiserte bygninger og anlegg kan tillates etter søknad. I konsultasjonsmøtet med Miljøverndepartementet den 15.2.2007 understreket grunneierlaget sine synspunkter, og påpekte i tillegg at de så for seg muligheten for i fremtiden å utvide fritidsbebyggelsen og knytte denne til kulturbasert turis-

me/reiseliv i området. I tillegg mener Rohči grunneierlag at det er manglende lovhjemmel for opprettelse av naturreservat.

Flere grunneiere har påpekt at det er store brukerinteresser i området og uttrykt skepsis i forhold til vern.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen foreslår at området vernes som landskapsvernområde med plantelivsfredning. Området er betydelig redusert i forhold til høringsforslaget, fra 8,5 til 4,6 km². Det aktuelle utvinningsområdet ligger nå utenfor det foreslåtte verneområdet, jf kommentar fra NGU. Noen av de områdene som er viktige for hogst, ligger også utenfor det som nå er foreslått som verneområde.

Fylkesmannen slår fast at Rohči er et område med store brukerinteresser. De sterke verneinteressene tilsier at området bør vernes, men fylkesmannen vil tilrå at området vernes som landskapsvernområde med plantelivsfredning. Landskapsvern som en mildere verneform gir større muligheter til å finne løsninger for ny bebyggelse, motorferdsel og hogst. Dette har for det aktuelle området vært et klart ønske fra Sametinget og fra brukerne av området, herunder grunneiere.

Flommarksskogen er bakgrunnen for forslaget om å kombinere landskapsvernområdet med plantelivsfredning.

Direktoratets tilrådning

Det har vært stor motstand mot opprettelse av dette verneområdet, både fra myndigheter, organisasjoner og privatpersoner. Verneforslaget berører flere private eiendommer. Området er viktig for utmarksnæringer og rekreasjon. I det nye verneforslaget er arealet redusert, samtidig som de nye vernebestemmelsene gir rom for flere typer inngrep og aktiviteter. Dette siste har sammenheng med at landskapsvern foreslås brukt som verneform.

DN understreker at landskapsvern brukes som verneform når formålet er å bevare hovedtrekkene i landskapet. Slike områder vil i hovedsak være vernet mot tiltak som vesentlig endrer landskapets art eller karakter. Landskapsvern alene gir svakt vern av særegne vegetasjonssamfunn innenfor lokaliteten. Kombinert med plantelivsfredning styrker denne type vern ivaretagelsen av det biologiske mangfoldet, men ikke like godt som i et naturreservat der vernet omfatter hele økosystemet med plante- og dyreliv. DN vil ikke tilrå at kategorien brukes når det er vern av økosystemer som er det primære formålet med vernet.

Det er ønskelig å praktisere de ulike vernekategoriene i naturvernloven presist ut fra deres formål og beskrivelser. Biotopfredningsområde etter naturvernlovens § 9 er også en type områdefredning som kan brukes for vern av vegetasjon. Denne typen områdevern er imidlertid mer egnet når formålet er en eller et fåtall konkrete arter, og ikke hele vegetasjonstyper. Verneformen betinger videre at artene som fredes, er gitt et særskilt artsvern. DN tilrå ikke at denne verneformen brukes for de foreslåtte områdene i denne verneplanen.

DN tilrå at lokaliteten vernes som naturreservat, med den arealavgrensningen som er tatt med i fylkesmannens tilrådning. Dette vil innebære at lokalitetens høye verneverdi veier tyngre enn brukerinteressene knyttet til motorferdsel og hyttebygging. DN tilrå at området tas ut av verneplanen fremfor at det blir benyttet andre verneformer enn naturreservat.

Miljøverndepartementet viser til at dette verneforslaget er det mest konfliktfylte i hele verneplanen for rik løvskog i Finnmark. Departementet har derfor bl.a. hatt eget konsultasjonsmøte med Ročhi grunneierlag den 15.02.07 for å komme fram til omforente løsninger. Konsultasjonen viser at det er stor avstand mellom ønskemålene fra grunneierlaget og de imøtekommelser som kunne være aktuelle fra vernemyndighetens side.

På konsultasjonsmøtet mellom Sametinget og departementet den 11. mai. 2007 ble mulige løsninger for Rohččivuopmi drøftet. Etter en samlet vurdering har departementet kommet til at en i denne verneplanen ikke finner det hensiktsmessig å foreslå vern Rohččivuopmi. Departementet vil senere ta opp spørsmålet om vern av myrområdet Gussajeaggi i forbindelse med en egen myrplan for Finnmark. Dette vil bl.a. være i samsvar med uttalelsen fra Ročhi grunneierlag. MDs tilrådning er forelagt og fått tilslutning fra Sametinget.

Miljøverndepartementet

tilrår:

Forskrifter om verneplan for rik løvskog i Finnmark fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1 – 14).